

Temeljem članka 36. Statuta Grada Preloga («Službeni glasnik Međimurske županije» br. 10/09., 26/10., 23/11., 5/13., 4/18. – pročišćeni tekst i 6/21.) Gradsko vijeće Grada Preloga na 11. sjednici održanoj dana 31.03.2023. godine, d o n o s i

O D L U K U
O PRIHVAĆANJU IZVJEŠĆA O PROVEDBI STRATEGIJE RAZVOJA
GRADA PRELOGA OD 2018. DO 2028. GODINE U 2022. GODINI

Članak 1.

Prihvaća se Izvješće o provedbi Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine u 2022. godini.

Članak 2.

Izvješće o provedbi Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine u 2022. godini u cijelosti se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njezin sastavni dio.

GRADSKO VIJEĆE GRADA PRELOGA

KLASA: 300-01/18-01/01
URBROJ: 2109-14-01-23-8
Prelog, 31.03.2023. godine

PREDSJEDNIK:

Đuro Ujlaki, dipl. ing. stroj.

Temeljem članka 15. stavak 2. Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN br. 6/19.), Koordinacijski odbor za izradu Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine podnosi

IZVJEŠĆE O PROVEDBI STRATEGIJE RAZVOJA GRADA PRELOGA OD 2018. DO 2028. GODINE U 2022. GODINI

1. Uvod

Izvešće o provedbi Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine (u nastavku SRGP) u 2022. godini prikazuje aktivnosti unutar pojedinih razvojnih mjera provedenih s ciljem ostvarivanja strateških ciljeva i prioriteta razvoja, a temelji se na podacima pristiglim od nositelja pojedinih mjera, točnije upravnih odjela Grada Preloga.

Svrha je ovog Izvešća praćenje odnosno informiranje nadležnog tijela o tijeku provedbe SRGP-a odnosno njezinog vrednovanja, osiguranje maksimalne efikasnosti u provedbi razvojnih aktivnosti Grada te osiguranje trajno svježih informacija na svim razinama. Izvešće o provedbi Strategije razvoja Grada Preloga dokument je kojim se ocjenjuje ostvareni stupanj željenog društvenog i gospodarskog stanja koji je definiran Strategijom.

Strategija razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine strateški je odnosno temeljni dokument za upravljanje razvojem Grada Preloga. Planiranje strateškog razvoja i izrada SRGP-a odvijali su se sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN br. 123/17.) te sukladno Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN br. 89/2018.). SRGP strateški je dokument kojim se definiraju željena buduća društvena i gospodarska stanja te programske aktivnosti kojima se dolazi do željenog stanja.

Strateško planiranje izvodila je definirana radna skupina kao predstavnik zajednice Grada Preloga, a čine je predstavnici iz različitih segmenata življenja i djelovanja. Proces strateškog planiranja vodila je konzultantska tvrtka Bercon d.o.o., a koordinaciju planiranja vodio je Koordinacijski odbor za izradu Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine. Definirani strateški ciljevi prate i usklađeni su s definiranim strateškim dokumentima Republike Hrvatske te su usklađeni s ključnim razvojnim dokumentima Europske unije.

Željena postavljena vizija „Grad Prelog - sredina sretnih i poduzetnih ljudi“ ostvaruje se preko strateških ciljeva i razvojnih prioriteta te provedbenih mjera SRGP-a:

Strateški cilj 1. Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje

1P1 - Jačanje poduzetničkog potencijala

1P1M1 - Unapređenje razvoja poduzetništva i obrtništva kroz potpornu instituciju

1P1M2 - Razvoj poduzetničkih zona

1P1M3 - Poticanje suradnje poduzetnika i obrazovnih institucija

1P1M4 - Poticanje inovacija u gospodarstvu

1P2 - Unapređenje i razvoj turističke destinacije

1P2M1 - Unapređenje turističkih programa i sadržaja

1P2M2 - Unapređenje turističke infrastrukture i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj

1P2M3 - Razvoj selektivnih oblika turizma

1P2M4 - Proširenje smještajnih kapaciteta

1P3 - Razvoj ruralnog prostora

1P3M1 - Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na autohtone i ekološke proizvode

1P3M2 - Razvoj nastupa na tržištu prodaje

1P3M3 - Potpore udruživanju poljoprivrednih gospodarstava

Strateški cilj 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja

2P1 - Razvoj društvene infrastrukture

2P1M1 - Razvoj infrastrukture u funkciji odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi

2P1M2 - Razvoj sportsko-rekreativne infrastrukture i sportsko-rekreativnih programa

2P1M3 - Unapređenje infrastrukture za provođenje društveno-kulturnih programa

2P2 - Razvoj kvalitete življenja

2P2M1 - Uvođenje modaliteta za stjecanje i najam nekretnina

2P2M2 - Unapređenje društveno-kulturnog života stanovništva

2P2M3 - Unapređenje sustava brige o starijim i nemoćnim osobama

2P2M4 - Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju

2P2M5 - Unapređenje programa prevencija te ranog otkrivanja i liječenja bolesti koje su prepoznate kao vodeći uzroci smrtnosti

Strateški cilj 3. Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta

3P1 - Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture

3P1M1 - Unapređenje prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu

3P1M2 - Unapređenje energetske infrastrukture

3P1M3 - Unapređenje telekomunikacijske infrastrukture

3P1M4 - Unapređenje komunalne infrastrukture

3P1M5 - Unapređenje sustava civilne zaštite i zaštite od požara društvene i privatne imovine

3P2 - Razvoj zaštite okoliša

3P2M1 - Poticanje i potpora u korištenju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti

3P2M2 - Unapređenje sustava gospodarenja otpadom

3P2M3 - Program upravljanja zelenim i javnim površinama

3P3 - Jačanje institucionalnih kapaciteta u funkciji razvoja

3P3M1 - Unapređenje korištenja imovine u funkciji razvoja Grada

3P3M2 - Poticanje suradnje i dijaloga civilnog, javnog i gospodarskog sektora

Izvešće se sastoji od četiri poglavlja u kojima se nakon uvoda prikazuju rezultati provedbe SRGP-a u 2022. godini, financijski aspekt po prioritetima te na razini mjera po pokazateljima, doprinos Strategiji razvoja Međimurske županije do 2020. (2021.) godine, obrazloženja za programe i projekte, neprovedene aktivnosti te zaključni osvrt.

2. Rezultati provedbe SRGP-a u 2022. godini

Prema dostavljenim podacima od strane nositelja mjera prezentiraju se rezultati provedbe na razini strateških ciljeva, prioriteta i mjera obzirom na prikaz planiranih odnosno izdvojenih financijskih sredstva za pojedinu mjeru, prioritet i cilj u 2022. godini.

Za prvi strateški cilj SRGP-a naziva Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje u 2022. godini od planiranih 9.926.600,00 kn utrošeno je 9.802.784,11 kn, iz čega proizlazi da je cilj ostvaren s postotkom realizacije od 98,75 %.

Za ostvarenje prioriteta 1P1 Jačanje poduzetničkog potencijala utrošeno je 376.864,13 kn od planiranih 369.500,00 kn, što je 101,99 % planiranih sredstava.

Za mjeru 1P1M1 Unapređenje razvoja poduzetništva i obrtništva kroz potpurnu instituciju planirano je 120.000,00 kn, dok je utrošeno 116.368,85 kn, što čini 96,97 %. Sredstva predviđena za ovu mjeru utrošena su na potpore male vrijednosti za subvenciju korištenja poslovnog prostora Poduzetničkog centra Prelog.

Za mjeru 1P1M2 Razvoj poduzetničkih zona u 2022. godini planirano je 99.500,00 kn, a utrošeno je 99.455,00 kn, što čini 99,95 %. Sredstva su utrošena na izgradnju infrastrukture u Gospodarskoj zoni Sjever Prelog.

Za mjeru 1P1M3 Poticanje suradnje poduzetnika i obrazovnih institucija u 2022. godini nisu bila predviđena niti utrošena sredstva.

Za mjeru 1P1M4 Poticanje inovacija u gospodarstvu u 2022. godini planirana su sredstva od 150.000,00 kn, a utrošeno je 161.040,85 kn, što predstavlja realizaciju od 107,36 %. Sredstva utrošena za ovu mjeru otpadaju na organizaciju sajma inovacija u poljoprivredi Agro Arca i organizaciju Gospodarskog foruma Grada Preloga.

Za ostvarenje prioriteta 1P2 Unapređenje i razvoj turističke destinacije utrošeno je 9.568.788,94 kn od planiranih 9.527.100,00 kn, što predstavlja realizaciju od 100,44 %.

Za mjeru 1P2M1 Unapređenje turističkih programa i sadržaja utrošeno je 350.000,00 kn, što od planiranih 350.000,00 kn čini realizaciju od 100,00 %. U ovu mjeru spadaju donacije Turističkoj zajednici Grada Preloga te pomoć u organizaciji Festivala balona na vrući zrak.

Za mjeru 1P2M2 Unapređenje turističke infrastrukture i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj od planiranih 9.177.100,00 kn utrošeno je 9.139.743,00 kn, što je realizacija od 99,59 %. Sredstva iz ove mjere utrošena su u projekt *Aqua Adventures* kojemu je glavni cilj uređenje Sportsko-rekreacijske zone Marina Prelog (postavljanje 60 tipskih drvenih kućica, roštilja, sanitarnih čvorova), provedba radionica o flori i fauni rijeke Drave te provedba edukativnih radionica za turističke dionike. Tim će se projektom urediti turistička infrastruktura u Sportsko-rekreacijskoj zoni Marina Prelog, ali i proširiti turistička ponuda Grada Preloga. Projekt je započeo u listopadu 2020. godine, a završetak je u veljači 2023. godine.

Za mjeru 1P2M3 Razvoj selektivnih oblika turizma i mjeru 1P2M4 Proširenje smještajnih kapaciteta u 2022. godini nisu bila planirana, niti utrošena sredstva.

Za ostvarenje prioriteta 1P3 Razvoj ruralnog prostora od planiranih 46.500,00 kn ostvareno je ulaganje u mjeru 1P3M1 Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na autohtone i ekološke proizvode i to u iznosu od 29.183,00kn dok za mjeru 1P3M2 Razvoj nastupa na tržištu prodaje i 1P3M3 Potpore udruživanju poljoprivrednih gospodarstava u 2022. godini nisu utrošena proračunska sredstva. Planirano ulaganje u mjeru 1P1M1 utrošeno je na subvencije za poljoprivrednike.

RAZVIJENO I KONKURENTNO GOSPODARSKO OKRUŽENJE

Grafički prilog 1. Raspodjela sredstava po prioritetima unutar strateškog cilja 1. Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje
Izvor: Izvršenje plana razvojnih programa za 2022. godinu

Za drugi strateški cilj SRGP-a naziva Unaprijeđena kvaliteta življenja u 2022. godini planirana su sredstva u iznosu od 19.934.819,00 kn, dok je realizirano 98,63 % odnosno 19.661.780,00 kn.

Za prioritet 2P1 Razvoj društvene infrastrukture u 2022. godini utrošeno je 15.341.356,35 kn, što od planiranih 15.333.650,00 kn čini postotak realizacije od 100,05 %.

Za mjeru 2P1M1 Razvoj infrastrukture u funkciji odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi utrošeno je 12.195.218,65 kn, što od planiranih 12.194.150,00 kn čini postotak realizacije od 100,05 %. Najveći dio sredstava predviđenih za ovu mjeru utrošen je na rashode Dječjeg vrtića „Fijolica“ u Prelogu (čiji je osnivač Grad Prelog), za subvencije privatnog Dječjeg vrtića „Vesela loptica“ u Prelogu te za projekt „Za obitelj II– za unapređenje usluga za djecu u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja“.

Za provedbu mjere 2P1M2 Razvoj sportsko-rekreativne infrastrukture i sportsko-rekreativnih programa planirano je 2.831.500,00 kn od čega je utrošeno 2.841.899,67 kn, što čini realizaciju od 100,37 %. Glavnina predviđenih sredstava za ostvarivanje ove mjere utrošena je na investicijsko održavanje sportskih objekata na području Grada Preloga te za aktivnosti Zajednice sportskih udruga Prelog.

Za mjeru 2P1M3 Unapređenje infrastrukture za provođenje društveno-kulturnih programa planirana su sredstva u iznosu od 308.000,00 kn. Utrošeno je 304.238,03 kn, što čini postotak realizacije od 98,78 %. Sredstva predviđena za ovu mjeru utrošena su na održavanje vjerskih objekata na području Grada Preloga te na projekte i programe u kulturi.

Za prioritet 2P2 Razvoj kvalitete življenja u 2022. godini planirano je 4.601.169,00 kn, a utrošeno je 4.320.423,00 kn, što čini postotak realizacije od 93,90 %.

Za mjeru 2P2M1 Uvođenje modaliteta za stjecanje i najam nekretnina utrošeno je 226.230,00 kn, što od planiranih 248.000,00 kn čini postotak realizacije od 91,22 %. Sredstva su utrošena na subvencioniranje stambenih kredita mladim obiteljima s područja Grada Preloga.

Za mjeru 2P2M2 Unapređenje društveno-kulturnog života stanovništva od planiranih 3.022.119,00 kn utrošeno je 2.821.050,00 kn, što je 93,35 % planiranih sredstava. Najveći dio sredstava za ovu mjeru utrošen je na javne potrebe u kulturi (projekti i programi u kulturi) te za rashode proračunskih korisnika (gradske institucije Muzej Croata insulanus, Knjižnica i čitaonica Grada Preloga, Dom kulture).

Za mjeru 2P2M3 Unapređenje sustava brige o starijim i nemoćnim osobama u 2022. godini nisu bila planirana, niti utrošena sredstva.

Za mjeru 2P2M4 Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju planirano je 1.274.050,00 kn, a utrošeno je 1.221.367,00 kn, odnosno utrošeno je 95,86 % planiranih financijskih sredstava. Veliki dio financijskih sredstava utrošen je za projekt *Pomozi, zaposli, usreći III-ZAŽELI faza III* u sklopu programa zapošljavanja žena te na jednokratne novčane pomoći roditeljima učenika osnovnih i srednjih škola s područja Grada Preloga i jednokratne pomoći novorođenoj djeci.

Za mjeru 2P2M5 Unapređenje programa prevencija te ranog otkrivanja i liječenja bolesti koje su prepoznate kao vodeći uzroci smrtnosti planirano je 57.000,00 kn, a utrošeno je 51.775,00 kn, što je 90,83 % od planiranog iznosa. Većina aktivnosti koje su provedene u ovoj mjeri vezane su za donacije Crvenom križu, za usluge laboratorijskih pretraga (vađenje krvi u ambulanti Prelog) te zasekundarnu prevenciju iz područja onkologije.

Grafički prilog 1. Raspodjela sredstava po prioritetima unutar strateškog cilja 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja
Izvor: Izvršenje plana razvojnih programa za 2022. godinu

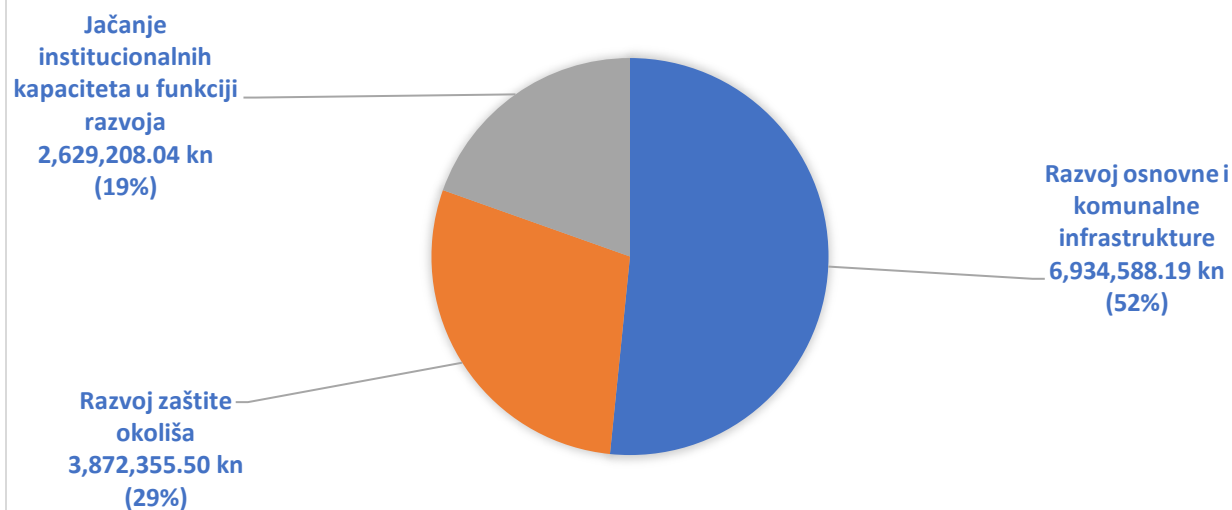
Za treći strateški cilj naziva Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta planirana je potrošnja od 14.552.800,00 kn, a potrošeno je 13.760.824,00 kn što iznosi 94,56%.

Za ostvarenje prioriteta 3P1 Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture od planiranih 7.305.200,00 kn potrošeno je 6.934.588,00 kn odnosno 94,93 %. Na razini mjera za mjeru 3P1M1 Unapređenje prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu planirano je 3.389.450,00 kn dok je potrošeno 3.453.169,73 kn odnosno 99,60 %. Glavnina sredstava za ovu mjeru utrošena je u izgradnju prometnica i održavanje nerazvrstanih cesta. Za mjeru 3P1M2 Unapređenje energetske infrastrukture planirana je potrošnja od 1.451.900,00, a potrošeno je 1.321.161,28 kn, što čini 91,00 % planiranih sredstava. Sredstva su potrošena na primjenu mjera energetske učinkovitosti i ekologije na sustavima javne rasvjete Grada Preloga. Za mjeru 3P1M3 Unapređenje telekomunikacijske infrastrukture planirano je 28.000,00 kn, a potrošeno je 27.795,94 kn, što je 99,27 %. Sredstva su potrošena na pripremu i uvođenje širokopojasne optičke mreže. Za mjeru 3P1M4 Unapređenje komunalne infrastrukture planirano je 1.863.350,00 kn dok je potrošeno 1.566.374,37 kn što čini 84,06 % planiranih financijskih sredstava. Financijska sredstava za ovu mjeru utrošena su za osnovne aktivnosti za komunalno redarstvo i nabavu komunalne opreme. Za mjeru 3P1M5 Unapređenje sustava civilne zaštite i zaštite od požara društvene i privatne imovine planirana je potrošnja od 572.500,00 kn, a potrošeno je 566.087,15 kn što čini 98,88 % planiranih financijskih sredstava. Sredstva su potrošena donacije vatrogasnoj zajednici i na dopunsko zdravstveno osiguranje članova DVD-a s područja Grada Preloga.

Za prioritet 3P2 Razvoj zaštite okoliša planirana je potrošnja od 4.073.200,00 kn, dok je potrošeno 3.872.355,50 što je 95,07 % financijskih sredstava. Na razini mjera za mjeru 3P2M1 Poticanje i potpora u korištenju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti planirana je potrošnja od 618.800,00 kn dok je potrošeno 647.366,00 kn što čini 104,62 % planiranih financijskih sredstava. Glavnina sredstava predviđenih za ovu mjeru potrošena je kroz projekt akronima ENES CE iz programa Interreg Central Europe. Za mjeru 3P2M2 Unapređenje sustava gospodarenja otpadom planirana je potrošnja od 280.000,00 kn, a potrošeno je 271.108,00 kn odnosno 96,82 %. Najviše je utrošeno u osnovne aktivnosti postupanja s otpadom. Za mjeru 3P2M3 Program upravljanja zelenim i javnim površinama planirana je potrošnja od 3.174.400,00, a potrošeno je 2.953.880,84 kn odnosno 93,05%. Najviše sredstava je potrošeno na održavanje čistoće na javnim površinama i na inicijative vezane uz zaštitu okoliša.

Za prioritet 3P3 Jačanje institucionalnih kapaciteta u funkciji razvoja planirana je potrošnja od 2.992.400,00 kn dok je potrošeno 2.629.208,04 kn odnosno 87,86 % planiranih financijskih sredstava. Na razni mjera za mjeru 3P3M1 Unapređenje korištenja imovine u funkciji razvoja Grada planirana je potrošnja od 2.626.900,00 kn dok je potrošeno 2.275.225,00 kn što čini 86,61 %. Najviše sredstva predviđenih za ovu mjeru utrošena su u investicijsko održavanje javnih zgrada. Za mjeru 3P3M2 Poticanje suradnje i dijaloga civilnog, javnog i gospodarskog sektora planirana je potrošnja od 365.500,00 kn dok je potrošeno 353.982,00 kn što čini 96,85 %. Aktivnosti vezane uz provođenje ove mjere ulaze u program sufinanciranja djelatnosti udruga i lokalnih akcijskih grupa.

POVEĆANA KVALITETA INFRASTRUKTURE, ZAŠTITA OKOLIŠA I JAČANJE INSTITUCIONALNIH KAPACITETA

Grafički prilog 1. Raspodjela sredstava po prioritetima unutar strateškog cilja 2. Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta

Izvor: Izvršenje plana razvojnih programa za 2022. godinu

Strateški projekti Grada Preloga predstavljaju kapitalna ulaganja na području Grada Preloga kojima se provode aktivnosti za ostvarivanje razvojnih ciljeva. U nastavku slijedi popis strateških projekta koji su se provodili u 2022. godini.

AQUA ADVENTURES

U sklopu 2. poziva Prekograničnog programa *Interreg V-A Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020. komponente 2.1.2. turističke atrakcije*, Gradu Prelogu, u partnerstvu s mađarskom općinom Kistolmács, odobren je projekt *Aqua Adventures* u vrijednosti 1.321.852,50 eura od kojih se na Grad Prelog odnosi 662.807,50 eura, što je približno 5 milijuna kuna. Projekt *Aqua Adventures* simbolizira integrirani pristup povećanju turističkog, gospodarskog rasta i društvenog napretka obje regije povezivanjem u tri komplementarna područja: vodeni turizam, okolišno obrazovanje i prekogranična suradnja, a sve u cilju jačanja prekograničnog područja između Hrvatske i Mađarske. U sklopu ovog projekta Grad Prelog organiziralo se desetak turističkih manifestacija uz rijeku Dravu, studijska putovanja, a infrastrukturno se uredila Sportsko-rekreacijska zona Marina. Uređenje ovog prostora odnosi se na zapadni dio prostora, gdje se uz uređenje pristupnih staza postavilo 60 tipskih drvenih nadstrešnica s pripadajućim sadržajem za odmor turista. Također uz kućice se izgradio sanitarni kompleks s toaletima, tuševima, garderobom, ostavom, sve s ciljem što ugodnijeg boravaka turista na području Sportsko-rekreacijske zone Marina. Uz navedenu infrastrukturu postavila se i drvena promatračnica s pripadajućom opremom za monitoring vrsta ptica, kao i čamci za monitoring na vodi. Projekt traje od listopada 2020. do veljače 2023. godine. Ovim

projektom provode se aktivnosti vezane za mjeru 1P2M2 Unapređenje turističke infrastrukture i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj.

POMOZI, ZAPOSILI, USREĆI III; Program ZAŽELI - Faza III

Ovaj je program u svojoj prvoj fazi, koja je završila u lipnju 2020. godine, omogućio zapošljavanje nezaposlenih i teško zapošljivih žena koje su, brinući se za starije osobe u nepovoljnom položaju, svojim radom doprinijele boljitku zajednice. Gradu Prelogu je unutar prve faze projekta dodijeljeno ukupno 2.016.222,80 kuna uz stopostotno financiranje od strane Ministarstva rada i mirovinskog sustava, odnosno iz Europskog socijalnog fonda. Provedba projekta je trajala 30 mjeseci, dok su žene pružale uslugu pomoći u kući 24 mjeseci. Na području Grada Preloga bilo je zaposleno 10 žena koje su radile na poslovima pomoći u kući te brizi, potpori i podršci za 50-tak starijih osoba i osoba u nepovoljnom položaju. Žene su prošle program osposobljavanja za gerontodomačicu, a obavljale su poslove pomoći u kući, od kupovine namirnica, pripreme obroka pa sve do pomaganja u administrativnim poslovima.

Od srpnja 2020. godine do srpnja 2021. godine Grad Prelog zajedno sa partnerima Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područni ured Čakovec te Centrom za socijalnu skrb Čakovec provodio je okviru *Poziva za dodjelu bespovratnih sredstava Zaželi – program zapošljavanja žena – faza II* drugu fazu projekta Zaželi.

Ugovor o dodjeli financijskih sredstava za projekt Zaželi III – pomozi, zaposli, usreći potpisan je 28. srpnja 2022. godine čija ukupna vrijednost iznosi 494.400,00 kn/65.618,16 EUR. Trajanje projekta je 8 mjeseci, a zaposleno je 10 žena koje se brinu o najmanje 60 krajnjih korisnika i pružale im uslugu pomoći u kući. Ciljana skupina projekta su bile žene u nepovoljnom položaju na tržištu rada (nezaposlene s najviše završenom srednjom stručnom spremom), a prednost pri zapošljavanju su imale teže zapošljive, odnosno ranjive skupine - žene od 50 godina i više, žene s invaliditetom, žrtve trgovanja ljudima, liječene ovisnice, i dr. Cilj projekta bio je unapređenje radnog potencijala teže zapošljivih žena i žena s nižom razinom obrazovanja te povećanje razine kvalitete života krajnjih korisnika. Ovim projektom provode se aktivnosti vezane za mjeru 2P2M4 Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju.

COLLABORATION BETWEEN PUBLIC BODIES AND CITIZEN ENERGY GROUPS IN IMPLEMENTING LOCAL ENERGY STRATEGIES IN CENTRAL EUROPE. Akronim: ENES-CE

Na trećem pozivu za prijavu projektnih prijedloga programa Interreg Central Europe, među 44 odobrenih projekata nalazi se i projekt ENES-CE – Povećanje kapaciteta javnih institucija u planiranju i provođenju lokalnih energetske strategija i planova u suradnji sa građanima (Collaboration between public bodies and citizen energy groups in implementing local energy strategies in Central Europe).

Međimurska energetska agencija d.o.o. MENEA u projektu sudjeluje kao jedan od 10 projektnih partnera iz 6 zemalja središnje Europe (Italija, Hrvatska, Slovenija, Mađarska, Njemačka i Poljska) dok je vodeći partner na projektu Grad Forli iz Italije. Drugi hrvatski partner na navedenom projektu je Grad Prelog koji će tijekom implementacije biti i nositelj planirane pilot investicije.

Glavni cilj projekta je aktivno uključivanje građana u procese planiranja te izrade planskih i strateških dokumenata koji se odnose na sektor energetike. Na taj će se način doprinijeti održivom regionalnom razvoju i to putem osnivanja građanskih energetske grupa koje će jedinicama lokalne samouprave pružati pomoć i potporu (bottom-up princip) kod planiranja i kasnije implementacije energetske strategija i

planova. To će posljedično olakšati postizanje ciljeva zacrtanih u planskim i strateškim dokumentima na lokalnoj i regionalnoj razini te će se istovremeno podići razina svijesti o potrebi povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Tako će se u Gradu Prelogu održati nekoliko radionica koje će biti namijenjene svim identificiranim relevantnim dionicima iz različitih privatnih i javnih sektora te će se temeljem njihovog inputa izraditi Akcijski plan održivog energetskog razvoja i klimatskih promjena (SECAP – Sustainable Energy and Climate Action Plan). Naknadno će se iz mjera definiranih u izrađenom SECAP-u odabrati jedna čija će se implementacija i financirati putem ovog projekta u visini do 15.000,00 eura. Projekt je odobren u sklopu Transnacionalnog programa suradnje Središnja Europa (Interreg Central Europe) te se provodi u razdoblju od 1. travnja 2019. godine do 31. ožujka 2022. godine. Ukupni budžet projekta iznosi 1.847.374,50 €, od čega se na hrvatske partnere odnosi 172.720,00 € za MENEA-u i 145.375,00 € za Grad Prelog (oko milijun kuna). Ovim projektom provode se aktivnosti vezane za mjeru 3P2M1 Poticanje i potpora u korištenju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti.

ZA OBITELJ II

Grad Prelog nositelj je projekta „Za obitelj II“ čije je financiranje osigurano iz Europskog socijalnog fonda (85%) i Državnog proračuna Republike Hrvatske (15%) u ukupnom iznosu od 5.999.910,00 kuna. U provedbu projektnih aktivnosti uključeno je, uz nositelja projekta, pet dječjih vrtića s područja Međimurske županije. Provedba projekta traje 18 mjeseci, a prihvatljivi za financiranje su i troškovi nastali 2 mjeseca prije početka provedbe. Vremenski okvir provedbe projekta je od siječnja 2022. godine do srpnja 2023. godine.

Cilj projekta je nastavak unaprjeđenja usluga i produljenje radnog vremena dječjih vrtića u skladu s potrebama roditelja, a s ciljem osiguravanja bolje poslovno-privatne ravnoteže obitelji s članovima uključenim u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Projektom je omogućena veća dostupnost usluga ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ponajprije kroz produženje redovnog radnog vremena dječjih vrtića za 4 sata. U uslugu produženog radnog vremena planirano je uključiti 195 djece. Projekt je usmjeren i na jačanje kapaciteta osoblja dječjih vrtića i dodatno usavršavanje odgojitelja, stručnih suradnika i stručnih radnika. Planirano je zapošljavanje 21 odgojitelja, 9 kuharica i 9 spremačica te osposobljavanje 50 zaposlenika dječjih vrtića od kojih će 35 biti osposobljeno u području socijalnih usluga. Radi osiguravanja uvjeta za još kvalitetnije provođenje predviđenih usluga, posebno za djecu s teškoćama u razvoju, predviđeno je zapošljavanje mobilnog stručnog tima (psiholog, pedagog, edukacijski rehabilitator), kineziologa i odgojitelja za rano učenje engleskog jezika. Ovim projektom provode se aktivnosti vezane za mjeru 2P1M1 Razvoj infrastrukture u funkciji odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi.

DJEČJE IGRALIŠTE ZLENIŠĆE U DRAŠKOVCU

Novoizgrađeno Dječje igralište Zelenišće u Draškovcu otvoreno je 8. rujna 2022. godine. Riječ je o projektu, financiranom iz tipa operacije 7.4.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu“ koje se provodi putem lokalnih razvojnih strategija. Projekt je sufinanciran sa 156.000,00 kuna iz programa Ruralni razvoj Ministarstva poljoprivrede. Sredstva utrošena za ovaj projekt provode SRGP kroz mjeru 2P1M3 Unaprjeđenje infrastrukture za provođenje društveno-kulturnih programa.

IZGRADNJA INFRASTRUKTURE U GOSPODARSKOJ ZONI PRELOG „SJEVER“

Radovi na izgradnji nastavaka Gospodarske zone Prelog – Sjever započeli su u travnju 2020. godine, a završili u rujnu 2021. U okviru radova izvedena je kanalizacijska mreža s kućnim priključcima, podzemna komunalna infrastruktura (vodovodna mreža, plinska mreža, DTK), javna rasvjeta, asfaltirani su kolnici i pješačko-biciklističke staze, izvedena je rekonstrukcija mosta preko kanala Bistrec - Rakovnica te prepumpne stanice.

Projekt je sufinanciran bespovratnim sredstvima Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta u iznosu od 8.447.811,57 kuna te bespovratnim sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije u iznosu od 745.395,14 kn. Kontrolu realizacije projekta i dodjelu sredstava provodila je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije. Ovim projektom provode se aktivnosti vezane za mjeru 1P1M2 Razvoj poduzetničkih zona.

INTERPRETACIJSKI CENTAR PRELOG – NEISPRIČANA PRIČA ZAROBLJENE RIJEKE DRAVE

Projekt Interpretacijski centar Prelog – Neispričana priča zarobljene rijeke Drave Grad Prelog zajedno sa partnerima Međimurskom prirodom Javnom ustanovom za zaštitu prirode i Turističkom zajednicom Međimurske županije prijavio je na Javni poziv na dostavu projektnih prijedloga „Regionalna diversifikacija i specijalizacija hrvatskog turizma kroz ulaganja u razvoj turističkih proizvoda visoke dodane vrijednosti“ koji se financiraju iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. – NPOO. Za potrebe pripreme i izrade prijave te popratne dokumentacije izrađene su stručne studije koju izrađuju ovlašteni konzultanti i projektanti. Ukupna vrijednost projekta je 33.319.736,47 kn dok ukupni prihvatljivi troškovi vezani za Grad Prelog iznose 27.675.132,65 kn od čega je 26.548.754,73 kn bespovratnih sredstava. S ciljem konačne realizacije projekta u 2022. godini planiran je iznos od 70.000,00 kuna, a realizirano je 72.125,00 kuna troškova. Ovaj projekt pridonosi mjeri 1P2M2 Unapređenje turističke infrastrukture i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj.

3. Izvješće i obrazloženja za neprovedene aktivnosti u 2022. godini

Unutar strateškog cilja 1. Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje nisu provedene aktivnosti u 2022. godini predviđene u SRGP-u koje se odnose na poticanje suradnje poduzetnika i obrazovnih institucija, a koje su dio prioriteta 1. Jačanje poduzetničkog potencijala. Navedene su aktivnosti nisu provedene s obzirom da je na obrazovna institucija Pučko otvoreno učilište osnovano tek krajem 2022. godine i provedba programa učilišta koji se odnose na poticanje suradnje poduzetnika i obrazovnih institucija očekuje se u naredim godinama.

Unutar prioriteta 2. Unapređenje i razvoj turističke destinacije nisu provedene mjere vezane za proširenje smještajnih kapaciteta i za razvoj selektivnih oblika turizma. Proširenje smještajnih kapaciteta na područja Grada Preloga u 2022. godini preuzeo je privatni sektor, točnije Hotel Panorama koji je proširio smještajne kapacitete u sklopu proširenja samog hotela, popratnih sadržaja, ali i rekatégorizacije u hotel s četiri zvjezdice. Potpora povećanju smještajnih kapaciteta od 250.000,00 kn osigurana je od Ministarstva turizma i sporta kroz Program „Konkurentnost turističkog gospodarstva“.

Unutar prioriteta 3. Razvoj ruralnog prostora neprovedene aktivnosti odnose se na sve mjere – Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na autohtone i ekološke proizvode, Razvoj nastupa na tržištu prodaje i Potpore udruživanju poljoprivrednih gospodarstava. Iako unutar prioriteta 3. nisu bile neposredno ostvarene investicije, poljoprivrednike se ipak poticalo na aktivno sudjelovanje u Lokalnoj akcijskoj grupi (LAG) Mura-Drava, a organiziran je i sajam Agro Arca s naglaskom na inovacije u poljoprivredi i prehrambenoj tehnologiji.

Unutar strateškog cilja 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja u 2022. godini nisu provedene aktivnosti predviđene u SRGP-u koje se odnose na mjeru Unapređenje sustava brige o starijim i nemoćnim osobama. Iako za ovu mjeru u 2022. godini nisu utrošena sredstva iz proračuna Grada Preloga, mjera je djelomično ostvarena kroz projekt Pomozi, zaposli, usreći - faza III koji se temelji na podršci procesu deinstitalizacije brige o starijim i nemoćnim osobama kroz zapošljavanje teže zapošljivih žena koje brigu o starijim i nemoćnim osobama ostvaruju u njihovom vlastitom domu. S obzirom na ciljanu skupinu projekta (teže zapošljive žene) sredstva utrošena kroz taj projekt spadaju pod mjeru Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju.

4. Doprinos Strategiji razvoja Međimurske županije do 2020. (2021.) godine

Razvojna strategija Grada Preloga do 2028. godine ima tri strateška cilja: strateški cilj 1. Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje, strateški cilj 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja i strateški cilj 3. Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta. Provedbom strategije u 2022. godini Grad Prelog doprinio je ostvarenju ciljeva vezanih za Strategiju razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2020. (2021.) godine (u nastavku SRMŽ)

Tri strateška cilja Strategije razvoja Grada Preloga organizacijski se poklapaju sa strateškim ciljevima SRMŽ-a – Rast i razvoj gospodarstva, Dobrobit stanovništva i Očuvani prirodni resursi i razvoj održive infrastrukture dok se prioriteta SRGP su poklapaju sa prioritetima SRMŽ. Unutar strateškog cilja 1 SRGP prioritet 1 Jačanje poduzetničkog potencijala poklapa se sa prioritetom 1 strateškog cilja 1 SRMŽ Stvaranje preduvjeta za jačanje konkurentnosti gospodarstva. Prioritet 2 Unapređenje i razvoj turističke destinacije poklapa se sa prioritetom 5 - Razvoj i promocija turističke ponude s ciljem pozicioniranja Međimurja kao turističke destinacije dok se prioritet 3 Razvoj ruralnog prostora poklapa se sa prioritetom 2 Suvremeno i otporno biogospodarstvo. Prioritet 1 unutar strateškog cilja 2 SRGP Razvoj društvene infrastrukture poklapa sa prioritetom 4 strateškog cilja 2 SRMŽ Jačanje uloge civilnog društva dok se prioritet 2 strateškog cilja 2 SRGP Razvoj kvalitete življenja sadržajno poklapa sa prioritetom 2 strateškog cilja 2 SRMŽ Unapređenje zdravlja stanovništva i kvalitete zdravstvenih usluga i prioritetom 3 Poboljšanje kvalitete života skupina u osjetljivom položaju. Prioritet 1 unutar strateškog cilja 3 SRGP Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture poklapa se sa prioritetom 2 SRMŽ - Sustavni razvoj prometne i telekomunikacijske infrastrukture. Prioritet 2 Razvoj zaštite okoliša sadržajno se poklapa sa prioritetom 1 SRMŽ Zaštita prirode i okoliša dok prioritet 3 Jačanje institucionalnih kapaciteta u funkciji razvoja sadržajno nema sličan prioritet u SRMŽ.

Na razini mjera, aktivnosti u SRGP u odnosu na SRMŽ sadržajno su slične odnosno za cilj imaju isti rezultat. Aktivnosti 1P1M1 Unapređenje razvoja poduzetništva i obrtništva kroz potpurnu instituciju doprinose mjeri SRMŽ-a 1P1M1 Podrška rastu i razvoju gospodarske aktivnosti i povećanju ulaganja te mjeri 1P2M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava. Aktivnosti 1P1M2 Razvoj poduzetničkih zona doprinose mjeri 1P1M3 Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona. Aktivnosti 1P1M3 Poticanje suradnje poduzetnika i obrazovnih institucija općenito doprinose mjeri 1P2M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije. Aktivnosti mjere 1P1M4 Poticanje inovacija u gospodarstvu također općenito pridonose 1P2M1 Razvoj infrastrukture za podršku tehnološkom razvoju i poticanje primjene visoke tehnologije. Unutar prioriteta 1P2 Unapređenje i razvoj turističke destinacije navedene su četiri mjere čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti mjere 1P2M1 Unapređenje turističkih programa i sadržaja i mjere 1P2M3 Razvoj selektivnih oblika turizma doprinose mjeri 1P5M5 Osiguravanje uvjeta za efikasno upravljanje turističkom destinacijom i mjeri 1P5M1 Unaprjeđenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga vodeći računa o zaštiti prirode. Aktivnosti mjere 1P2M2 Unapređenje turističke infrastrukture i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj i mjere 1P2M4 Proširenje smještajnih kapaciteta doprinose mjeri 1P5M2 Jačanje kapaciteta i konkurentnosti pružatelja usluga. Unutar prioriteta 1P3 Razvoj ruralnog prostora nalaze se tri mjere čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Mjera 1P3M1 Poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje s naglaskom na autohtone i ekološke proizvode pridonosi mjeri 1P4M4 Uspostava sustava kvalitete i brendiranje međimurskih poljoprivredno – prehrambenih proizvoda. Aktivnosti za mjeru 1P3M2 Razvoj nastupa na tržištu prodaje kao i za mjeru 1P3M3 Potpore udruživanju poljoprivrednih gospodarstava doprinose mjeri 1P4M5 Povećanje proizvodne učinkovitosti i konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača te razvoj inovativnih proizvoda u poljoprivredno – prehrambenom sektoru.

Strateški cilj 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja ima dva prioriteta te su aktivnosti odrađene u 2022. godini doprinijele razvoju društvene infrastrukture i razvoju kvalitete življenja. Unutar prioriteta 2P1 Razvoj društvene infrastrukture navedene su tri mjere čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti mjere 2P1M1 Razvoj infrastrukture u funkciji odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi doprinose mjeri 2P3M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju. Aktivnosti za mjeru 2P1M2 Razvoj sportsko-rekreativne infrastrukture i sportsko-rekreativnih programa doprinose mjeri 2P2M3 Promicanje zdravog stila života. Aktivnosti vezane uz mjeru 2P1M3 Unapređenje infrastrukture za provođenje društveno-kulturnih programa doprinose mjeri 2P1M4 Poticanje cjeloživotnog učenja i mjeri 2P5M1 Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika. Unutar prioriteta 2P2 Razvoj kvalitete življenja navedeno je pet mjera čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti mjere 2P2M2 Unapređenje društveno-kulturnog života stanovništva doprinose mjeri 2P5M1 Povećanje dostupnosti kulturnih sadržaja i kulturne baštine većem broju stanovnika. Aktivnosti za mjeru 2P2M3 Unapređenje sustava brige o starijim i nemoćnim osobama i mjeru 2P2M4 Potpora integraciji socijalno ugroženih skupina i skupina u nepovoljnom položaju doprinose mjeri 2P3M1 Podrška razvoju i jačanju izvaninstitucionalnih usluga za skupine u osjetljivom položaju. Aktivnosti proizašle iz mjere 2P2M5 Unapređenje programa prevencija te ranog otkrivanja i liječenja bolesti koje su prepoznate kao vodeći uzroci smrtnosti doprinose mjeri 2P2M2 Jačanje aktivnosti prevencije na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini.

Strateški cilj 3. Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta ima tri prioriteta koji su u 2022. godini doprinijele razvoju osnovne i komunalne infrastrukture, razvoju zaštite

okoliša i jačanju institucionalnih kapaciteta u funkciji razvoja. Unutar prioriteta 3P1 Razvoj osnovne i komunalne infrastrukture navedeno je pet mjera čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti za mjeru 3P1M1 Unapređenje prometne infrastrukture i sigurnosti u prometu doprinose mjeri 3P2M1 Unaprjeđenje prometnog infrastrukturnog sustava županije. Aktivnosti proizašle iz mjere 3P1M2 Unapređenje energetske infrastrukture doprinose mjeri 3P3M3 Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u javnom i privatnom sektoru. Aktivnosti mjere 3P1M3 Unapređenje telekomunikacijske infrastrukture doprinose mjeri 3P2M4 Povećanje korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija te uvođenje širokopojasnog Interneta na području cijele županije. Aktivnosti iz mjere 3P1M5 Unapređenje sustava civilne zaštite i zaštite od požara društvene i privatne imovine doprinose mjeri 2P4M2 Jačanje aktivnog sudjelovanja organizacija civilnog društva u razvoju županije. Unutar prioriteta 3P2 Razvoj zaštite okoliša navedene su tri mjere čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti mjere 3P2M1 Poticanje i potpora u korištenju obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti kao i aktivnosti mjere 3P2M2 Unapređenje sustava gospodarenja otpadom doprinose mjeri 3P1M4 Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom te mjeri 3P3M1 Podizanje i jačanje svijesti stanovništva o očuvanju okoliša i prirode kroz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije. Aktivnosti iz mjere 3P2M3 Program upravljanja zelenim i javnim površinama doprinose mjeri 3P1M2 Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša. Unutar prioriteta 3P3 Jačanje institucionalnih kapaciteta u funkciji razvoja navedene su dvije mjere čije aktivnosti doprinose mjerama SRMŽ-a. Aktivnosti proizašle iz mjere 3P3M2 Poticanje suradnje i dijaloga civilnog, javnog i gospodarskog sektora doprinose mjeri 1P2M2 Jačanje suradnje između gospodarstva, znanosti i obrazovnog sustava.

5. Zaključni osvrt

U 2022. godini identificirani izazovi u provedbi Strategije razvoja Grada Preloga od 2018. do 2028. godine odnose se na ravnomjernije planiranje proračuna u raspodjeli sredstava prema svim strateškim ciljevima i prioritetima. Uz navedene izazove, prepreka u planiranju i izvršenju financijskog plana je nesigurna dinamika objave javnih poziva i natječaja pošto je jedan od izazova u provedbi predstavlja i ovisnost o EU izvorima gdje Grad Prelog nema utjecaja na raspored objave natječaja i proces evaluacije projektnih prijedloga. Godinu 2022. obilježio je rat u Ukrajini čije su posljedice osjetne u cijeloj Europi u vidu rasta cijena i nesigurne opskrbe energentima te humanitarna izbjeglička kriza zbog velikog broja raseljenih Ukrajinaca.

Iz priloženih rezultata praćenja provedbe SRGP-a može se zaključiti da je razmjerno najviše sredstava utrošeno na strateški cilj 2. Unaprijeđena kvaliteta življenja unutar kojeg je najveći dio sredstava utrošen na prioritet 2P1 Razvoj društvene infrastrukture unutar kojeg je čak sedam investicija većih od 100.000 eura što ukazuje nastavak ulaganja Grada Preloga u socijalnu politiku odnosno napredak društva u vidu unapređene kvalitete življenja. Unutar strateškog cilja 1. Razvijeno i konkurentno gospodarsko okruženje najviše je sredstava utrošeno na prioritet 1P1 Jačanje poduzetničkog potencijala, što jasno ukazuje da je Prelog tradicionalno usmjeren na razvoj poduzetništva i gospodarstva. Unutar strateškog cilja 3. Povećana kvaliteta infrastrukture, zaštite okoliša i jačanje institucionalnih kapaciteta najviše sredstava utrošeno je na ostvarivanje prioriteta 3P2 Razvoj zaštite okoliša, što ukazuje na pojačane aktivnosti u očuvanju prirode Grada Preloga s obzirom da neki od strateških projekata koriste prostor oko rijeke Drave pa je stoga

vidljivo da Grad Prelog ekonomsku vrijednost prostora ne stavlja ispred ekološke. Sve navedeno može potvrditi reputaciju Grada Preloga kao ekološki osviještenog grada i predvodnika u održivom gospodarenju otpadom na području Republike Hrvatske, a provedene aktivnosti u 2022. godini govore da je Grad Prelog sve bliže postavljenoj viziji kao sredina sretnih i poduzetnih ljudi.